

O maturze z fizyki słów kilka

A. Mika^{1,2}

¹*XIV Liceum Ogólnokształcące
z Oddziałami Dwujęzycznymi w Szczecinie,
ul. Kopernika 16a, 70-241 Szczecin*

²*Wyższa Szkoła Edukacji i Terapii,
Wydział Zamiejscowy w Szczecinie,
ul. Wawrzyniaka 8, 70-392 Szczecin*

Egzamin maturalny pełni obecnie trzy zasadnicze funkcje:

- Stanowi poświadczenie osiągnięcia przez absolwenta wymaganego prawem poziomu wiadomości i umiejętności w zakresie języka polskiego, matematyki i wybranego języka obcego nowożytnego oraz wybranego przedmiotu (w tym np. fizyki) w części pisemnej na poziomie rozszerzonym;
- Określa poziom wykształcenia ogólnego absolwentów w zakresie przedmiotów, z których przystępowali do egzaminów. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 oraz z 2022 r. poz. 583 i 1116), egzamin z fizyki obejmuje określony w podstawie programowej kształcenia ogólnego zakres podstawowy i zakres rozszerzony dla przedmiotu fizyka;
- Zastępuje egzamin wstępny do szkół wyższych, które wykorzystują wyniki egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów – przede wszystkim na poziomie rozszerzonym – jako kryteria w procesie rekrutacji.

Warunkiem otrzymania przez abiturienta świadectwa dojrzałości jest uzyskanie lub przekroczenie progu punktowego 30% z przedmiotów zdawanych jako obowiązkowe (pisemnych i ustnych) oraz uzyskanie (od roku 2025) minimum 30% punktów z przedmiotu zdawanego na poziomie rozszerzonym.

Podczas mojego wystąpienia w części wstępnej przedstawię (korzystając z materiałów źródłowych, udostępnionych mi przez koordynatora egzaminu maturalnego z fizyki CKE pana Mariusza Mroczyka) opis arkusza maturalnego z fizyki z uwzględnieniem zmian wprowadzonych od roku 2023.

W dalszej części na podstawie sprawozdań z egzaminu maturalnego umieszczonych na stronie CKE poddam analizie rozkłady Gaussa wyników maturalnych z fizyki oraz średnie wyniki procentowe, uzyskiwane przez abiturientów na przestrzeni ostatnich lat (rok 2020 – 34%; rok 2021 – 37%; rok 2022 – 37%) w kontekście wymagań, które obowiązywać będą od roku 2025. Dokonam ich porównania z wynikami uzyskiwanymi z innych przedmiotów przyrodniczych. Analizie poddam również liczbę zdających egzamin maturalny z fizyki (rok 2020 – 21079; rok 2021 – 19665; rok 2022 – 18934) z uzupełnieniem o najnowsze dane.

Powyższe analizy porównawcze będą miały na celu zwrócenie uwagi na stale obniżającą się liczbę maturzystów wybierających fizykę jako przedmiot dodatkowy. Wysoki poziom trudności egzaminu z fizyki połączony z obowiązkiem uzyskania w przyszłości progu punktowego może spowodować poważny spadek liczby zdających.

Jako, że egzamin maturalny jest zarazem egzaminem wstępnym na wyższe uczelnie ponieważ zrozumiała jest tendencja autorów arkusza maturalnego do stawiania abiturientom wysokich wymagań egzaminacyjnych. Jednak warto zwrócić uwagę na fakt, że takie działanie być może zapewni dobrych studentów nielicznym wydziałom najlepszych polskich uczelni (wysoki wynik uzyskuje zaledwie kilka procent zdających), ale może przy okazji spowodować tzw. „odpływ” zdających, a w konsekwencji drastyczny spadek liczby studentów na pozostałych uczelniach wymagających egzaminu z fizyki w procesie rekrutacyjnym. Trzeba też pamiętać o tym, że nauka w szkole ponadpodstawowej nie jest wyłącznie treningiem przedmaturalnym, a podstawę programową realizuje się w różnorodny sposób i ze wszystkimi uczniami (również tymi, którzy do matury z fizyki nie przystępują). Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem „egzamin maturalny z fizyki obejmuje określony w podstawie programowej kształcenia ogólnego zakres podstawowy i zakres rozszerzony” co oznacza, że solidnie pracujący uczeń, który opanował treści i umiejętności zawarte w podstawie programowej w stopniu dobrym, powinien bez problemu uzyskać na egzaminie wynik co najmniej 50%. Tymczasem rzeczywistość od lat temu przeczy. Oczywiście wszyscy się zgodzimy, że fizyka nie jest dla wszystkich i zgodnie z tą zasadą wybiera ją rokrocznie zaledwie kilka procent przystępujących do egzaminów maturzystów (w roku 2022 – 7%). Ale i ta nieliczna grupa żywo zainteresowanych przedmiotem młodych ludzi uzyskuje w rezultacie wyniki poniżej oczekiwań. Warto więc dostrzec problem i zastanowić się nad jego systemowym rozwiązaniem.

Bibliografia

- [1] <https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/>
- [2] Mroczek M., CKE, „Egzamin maturalny z fizyki od roku szkolnego 2022/2023” - prezentacja.